

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ЈАНУАРА 1881.

ГОДИНА IX.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 5.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

Из Руме отишла је дружина у Карловце и пробавила у њима од 15. окт. до 9. новембра 1881. Дато је 12 представа, једна забава и једна корисница дружини.

Из Карловаца дошла је дружина у Нови Сад и бавила се у њему од 9. новембра до 31. јануара 1882. год. Давано је 41 представа, један бал и једна корисница дружини.

После Н. Сада отишла је дружина у Сентомаш, где се бавила од 1. фебруара до 15. марта 1882. Дала је 24 представе и једну корисницу дружини.

Из Сентомаша отишла је у Ст. Бечеј и бавила се од 15. марта до 31. априла 1882. Давало се 26 представа и једна корисница.

И тако је ове године за $11\frac{1}{2}$ месеца дато 189 представа, 7 корисница и 5 села.

Промена у позоришном особљу је ова: г. Н. Адамовић са женом, г. Н. Угричић, гђа М. Јовановићка и гђа Д. Адамовићева — који су на пробу узимани — иступили су из дружине,

Жалосни случај, који постиже В. Марковића, отрже нам и њега из наше дружине.

За чланове примљени су ове године: гг. А. Милосављевић, М. Барбарић, В. Поповић, И. Станојевић, М. Димић и гђа Л. Милићева.

Приновак репертоара — осим што се ове године у Новом Саду научило, и до сад два дела на страни — није бог зна како обогаћен, а то чине те честе промене у особљу, често представљање и често путовање, које је са великим тегобама скопчано. И сам приход можда би и ове године већи био, да нам није у Земуну киша често сметала, те по томе и посета слабија била, а у Руми опет несагласност тамошњег грађанства била је на путу, што се није боље успело, но ја се надам, да ће славна скупштина,

узевши у обзир све те неприлике, и са оволиким успехом задовољна бити.“

На главној скупштини „друштва за српско народно позориште“ 9. (21.) јула 1883. прочитан је овај извештај начеоника дра Лазе Станојевића о стању и радњи народног позоришта од 1. маја 1882. до 1. маја 1883.

У свом уводном говору напомиње председник да ово друштво, од како постоји, има уписаных само 307 чланова, а да је више среће и добре воље а мање нехата и немара требало би да нас је бар толико хиљада колико стотина. У тих 307 чланова има 16 црквених и 14 политичких општина, 6 певачких дружина, 3 трговачке и обртне задруге, 2 диштрикта, 2 друштва, 1 учено друштво, 1 штедионица, 1 читаоница и 261 лични члан.

Даље вели: „Кад се узме у обзир, да ће управни одбор данас предложити, да се 11 чланова бришу, даље, кад се узме, да се велика већина тих чланова уписала у прво доба постанка срп. нар. позоришта кад је највеће одушевљење владало, па кад се из скupштинских записника од неколико година види, како се у току једне целе године једва по који нов члан упише, докле десетина старих чланова изумира, па најпописле кад се узме, да многи чланови тешко плаћају камату на обећани капитал, — кад се све то узме у обзир: онда треба да се постарамо својски за набављање нових чланова, те вас, господо, озбиљно опомињем, позивам и молим, да настојимо за тим, да потражимо пута и начина, којим ћемо темељно осигурати стални опстанак, напредак и будућност српског народног позоришта.“

За тим извештава о главнијем раду управног одбора за минулу годину овако:

„У прошлом извештају свом имао сам част јавити славној скупштини, да су непокретности

из закладе пок. Стевана Бадрђиће из Сенте про-дане 19. маја 1882. на јавној дражби за 14.298 фор. Сад ми ваља саопштити, да је са купцима тих реалитета (т. ј. куће и 8 ланаца земље) склопљен уговор, те је већ право власништва у корист купца грунтовно спроведено. Пошто неки наследници пок. Стевана Бадрђиће нису исплатили своју наследну пристојбу, то се морало код кр. порезног звања у Сенти депоновати 1,130 ф. док се неисплати цела наследна пристојба свих наследника Бадрђичиних. Учињени су кораци, да се то изврши, те да се горња свота добије на-траг. Осталла свота у износу од 13,168 фор. издана је од чести појединцима под камату на сигурну хипотеку, а од чести уложена у овдашњу

„српску задругу“ на приплод. Надати се, да ће се сав новац из закладе Бадрђичине моћи лако издати у зајам сигурним потражиоцима, чим се спусти дојакошњи проценат од 8 на 7 процената, као што се то од стране управног одбора овој скупштини предлаже.

Пошто је продајом реалитета из закладе Бадрђичине престала функција поверилика друштвеног дра Стевана Малешевића у Сенти, као пуномоћника и заступника овога друштва у ствари исте закладе, то је управни одбор истоме поверилику за његов труд и савесно и ревно но руковање поменутих реалитета одредио награду од 250 ф. за цело време његовог заступања.

(Настава се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Наставак.)

Станко очајава, чини још последње покушаје, даје Даници издашне концесије, да би могла и под скромом султановим служити своме Богу и свом роду, али — све за луду, Даничин је патриотизам необорив, несавладив.

И у Даници се љубав опет помажа, али не да обори патриотизам — то би било немогуће — него да га замоли за помоћ и услугу у борби против Станкових издајничких намера. Патриотизам допусти љубави још потоњи експерименат. Даница пружи Станку писмо пуно љубавнога за-носа, у ком јој се закљињао на своју верност и сталност у љубави.

Станко се мало потрете читајући писмо, но демон властољубља не уступа ни предјачом си-лом, а како ће уступити пред парчетом карте.

Станко и сад уверава Даници, да не одустаје ни од једне своје речи, али — тражи од ње друштво љубави с издајством.

Ту се мостови прекидају, Станко враћа Да-ници писмо, она узима, раздере га на сто комада и бац га Станку у лице с речима:

„Ти изрод и издајница
Ја Црногорка — мала царица!“

У то се зачу где иде војска. Даница плану од радости: Ха, то су наши соколови! Слуге Станкове опомињу га да се жури, јер се војска приближује. Станко, полазећи да узјаше на коња, још потоњи пут позивље Даницу да пође с њим; она га с гнушањем одбија као издајицу. Станко јој

на то узе претити, како ће доћи за кратко време са султановом војском, да јој спржи свето, што њу толико одушевљава: сву ту Црну Гору и све то Српство!

На те речи обузе Даници огањ живи. „Куку мени без оружја! — закука иза свег гласа, па се загони на слугу Станкова, да му отме оружје иза паса, да њим убије — љубавника? Не! тај је већ умръо у ње, него — издајника, који прети да убије њену отаџбину.

Слуга је отисне од себе неколико пута. У то се чу војска, где се приближује. Даница се обрне на страну, од куд се чуо ход војника, те их позве у помоћ, обећавајући руку своју оном, који убије издајицу отаџбине, крвника отаџбине.

На те речи опет помами се љубавни бес у Станку. Скочи с коња, стиште се на Даницу, ухвати је за руку и прободе ножем.

Свршило се. Предмет љубави лежи у крви. Грозни демон остао сам у души Станковој, у пуној и неограничену власти, а сада већ без икаквога противоборног елемента.

Ипак пала је љубав, у крви се ваља врлина. Поглед на то није могао проћи, а да не учини јаку депресију на душу Станкову, и ако скроз већ покварену. У том моменту реакције спустило се на свест Станкову неколико јасних зрака, будећи у његовој души гласове правде и истине, гриже и кајања. То се чуло у оним потмулим речима, које изрече, обрнувши се ланцу ловћенских гора:

„Док је оних стрмих гора
И обруча и литица
И чељади у њ'ма чиле
Као Деан и Даница,
Мучно ће се наопутит'
Ивановој кнезевини,
Потегом ће страшном бити
Султановој царевини!“

Још за мало могао се Станко размишљати.
Али на што? У срцу му празно — а у души
црни враг у свој својој сили! Не остаје друго
нега:

„С Богом иршу мученички!
Са твојијех са висина
Већ ме кориш, већ ме мориш
С мог издајства и злочина!“

Баци се на коња, па — „под скут Султану“. Даница издишући проговора:

„Прост... бијели... ови свијет!
Просто... књаву!... жубавнику!
Просто... Станку!... ал' не просто
Прне Горе... издајнику!

Завеса пада. Драма се за сад на томе сршћује

(Наставиће се.)

Л И С Т И Ђ И

П О З О Р И Ш Т Е.

(Народно позориште у Загребу) „Нар. Nov.“ пишу: „29. јануара приказивана је стара позната позоришна игра ровенова: „Мужеви! Мужеви!“ (код нас: „Еј људи што се не жените!“). Како та слика из живота може на-
мамити опћинство у позориште, најбоље се показало тиме, што је гледалиште било; и ако је било објављено прво гостовање г. Мише Димитријевића, готово душком — празно. Приказивало се, међу тим, врло добро и великом помњом, ма да су клупе својим саметним црвенилом страшно немо вијале на позорницу. Таква помња приказива-
ча пред празном кућном вредна је посебно и искрене хвале, јер доказује, да им је љубав за уметност велика и тако снажна, да је не може ни неугодна празнина гледалишта уникнити.

Овом приликом гостовао је први пут г. М. Димитријевић, члан новосадског народног позоришта у улови чиновника Максимића. У тој улови не може се никаква вештина глумчева истакнути, те се може само констатовати, да је г. Димитријевић рутиниран глумац, који се лако креће, који уме доста добро и досљедно карактеризовати и који добро хрватски или српски изговара и наглашаваје. Осим тога је г. Димитријевић млад и симпатичан, те врло пријатна ваљекога изгледа. Но о вештини г. Димитријевића не можемо се још данас изразити, не само ради улоге него и ради органа његова, о коме нисмо на чисто, да ли је трајно нечишт — усљед астме или какве друге грлене болести — или је промукао од расхладе. Зато ћемо приочекати, док нам се прикаже у већој и зна-
чајнијој улови.

Иза госта истакнути нам је на првом месту г. Сајевић, који је главничара Јагодића управо мајсторски приказао Све фазе „поднапучена“ мужа, но добра оца и ваљана супруга, који се као дете радује мало слободици, коју му жена за час допушта, приказао је г. Сајевић оригиналном и неодољивом филмском комиком, која изазива смеј и најозвиљијег човека. Једнако је пластична била зубата Мутибарићка госпођа Сајевићке, која је после дуго времена опет брилирала у улови, која је

као створена за њу. Г. М. Фрајдеирајхова преузела је улогу Иване, те је настојала да што могуће успешније кошира своје предходнице. И у партијама, у којима није нужна апсолутна вештачка наивност, постигла је довољан успех. Изненадила нас је гђа Грубићева у улови Јелене не само вештим приказивањем него и за чудо правилним наглашавањем. Још мало више пажње на наглашак четверословчаних речи и на несретну разлику између ч и ћ, пак ћемо акцентуацијом те младе глумице бити доста задовољни. Г. Мандровић и Фијан беху нам у познатим улогама стари и добри знанци. И епизодне улоге (гђа Флидерова и гг. Савић и Анић) биле су према целини хармонични делови.“

(Народно позориште у Београду.) У народном позоришту београдском одређен је био од 15. до последњег јануара овај репертоар: Недеља 15: „Две сиротице“, драма у шест чинова, с певањем, од П. Оксенфорда, превео Сава Петровић. — Среда 18: „Она је луда“, драма у два чина, по Малвиљу написао Ламберт, превео Д. Јоксић. — „Пркос“, шаљива игра у једном чину, с певањем, од Р. Бенедикса, превео и прерадио Ј. Андрејевић. — Четвртак 19: Забава гимнастичког друштва с представом: „Женске сузе и гимнастика“, шаљива игра у једном чину, по француском. — Петак 22: „Ланац“, комедија у пет чинова, од Скриба, превео с француског Ј. Несторовић. (Први пут.) — Недеља 22: „Отаџбина“, драма у пет чинова, од Сарду, превео Сава Рајковић. — Среда 25: „Марија Манчинијева“, драма у пет чинова, од Д. Енерија и Дигеја, превела Милка Грбурова. — Петак 27: „Пробни камен“, комедија у пет чинова, од Е. Ожијера и Ж. Санда, превод с француског. (Први пут.) — Недеља 29: „Марија Стјартова“, трагедија у пет чинова, од Шилера, превео С. Д. Которанин. — Понедељник 30: „Сеоска лола“, позоришна у три чина, с певањем, од Е. Тота, превео и прерадио Стеван Дескашев.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

5. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ЈАНУАРА 1884:

САГУРИЦА И ШУБАРА.

ИЗВОРНА ШАЉИВА ИГРА У 4 ЧИНА, С ПЕВАЊЕМ, ИЗ ЖИВОТА ПОКОЈНЕ ИРИШКЕ СЛЕПАЧКЕ АКАДЕМИЈЕ, ОД ИЛИЈЕ ОКРУГИЋА СРЕМЦА.

(Овој шаљивој игри досудио је драматски одбор у Загребу расписану награду од 200 фр. а. вр.)

ОСОБЕ:

Пантелија, управитељ слепачке академије у Иригу	Ружић.
Арса } слепци	Лукић.
Гавра }	Љ. Станојевић.
Гулић, иришки солга	И. Станојевић.
Јефта Пурић, иришки брица	Динић.
Пинтер Михаљ, хусарски стражменштар	М. Суботић.
Митар, катана	Милосављевић.
Милош	Димитријевић.
Милка, сестра му	Л. Хацићева.
Милева, њена другарица	Л. Петровићева.
Фрајла	Ј. Добриновићка.
Сока } иришке девојке	Љ. Динићка.
Перса }	С. Димитријевићка.
Келнер	Б. Рашић.
Риста, пандур	Марковић.

Збива се у Иригу.

У понедеоник 30. јануара први пут: „СТЕВАН ПОСЛЕДЊИ БОСАНСКИ КРАЉ.“
Историјска драма у 5 чинова, написао Мита Поповић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а увече на каси.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места задржати за ову представу, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдаље до 12 сахода пре подне.

Болује: П. Добриновић и М. Барбарић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.